

Pojmy a jejich „zázemí“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2018](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2018](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 20. 10. 2018
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 20. 10. 2018

Pojmy a jejich „zázemí“

Pojmy jsou záležitostí myšlení, bez myšlení nijak nemohou obstát. Přesto mají vůči myšlení (a to vůči příslušnému myšlení, které jich užívá) jistou svébytnost či samostatnost, a to proto, že svým vztahem (přesněji: některými svými vztahy) míří mimo právě to myšlení, které jich užívá, a to jednak k jiným pojmům a tím i jinému myšlení, jednak k „věcem“ (věc = *res*), jež vůbec nejsou (resp. nemusí být) součástí ani složkou jakéhokoli myšlení. A právě tyto „věci“ představují jakési věčné „zázemí“ pojmů (a tím ovšem i myšlení, které s těmi pojmy pracuje). Myšlení proto nikdy není pouhá subjektivita, jak mají za to skeptikové; myšlení má nepřehlédnutelné a nenahraditelné vazby ke „skutečnostem“, které nejenom že nejsou součástí a ani složkou příslušného myšlení, nýbrž nejsou v jistém ohledu ani druhotně závislé na onom myšlení, podržují si proti němu jakousi svébytnost a samostatnost. Myšlení může zpětně (a jen zpětně, tj. rozhodně ne přímo) ovlivňovat toto zázemí, k němuž se prostřednictvím pojmů (ale i představ, pocitů, dojmů a ‚zkušeností‘ jiného typu) vztahuje. Ovšem tento vztah myšlení (a tedy i pojmů) ke „skutečnostem“ se může „realizovat“ (uskutečňovat) jen vazbou myšlení na jiné aktivity téhož myslícího subjektu, jež nezůstávají pouze na půdě myšlení a myšlenkové aktivity, nýbrž zasahují aktivně do sféry fyzických výkonů (které na pouze myšlenkové výkony nelze redukovat).

(Písek, 181020-1.)